

O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASINING DAVLAT STANDARTI

Turistik - ekskursiya xizmati

SAYYOHLARNI O‘TOVDA QABUL QILISH VA JOYLASHTIRISH

Umumiy talablar

Rasmiy nashr

ГОСУДАРСТВЕННЫЙ СТАНДАРТ РЕСПУБЛИКИ УЗБЕКИСТАН

Туристско-экскурсионное обслуживание

ПРИЕМ И РАЗМЕЩЕНИЕ ТУРИСТОВ В ЮОРТЕ

Общие требования

Издание официальное

O‘zbekiston Respublikasi Investitsiyalar va tashqi savdo vazirligi huzuridagi
O‘zbekiston texnik jihatdan tartibga solish agentligi

Toshkent sh.

O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASINING DAVLAT STANDARTI

Turistik - ekskursiya xizmati

SAYYOHLARNI O‘TOVDA QABUL QILISH VA JOYLASHTIRISH
Umumiy talablar

Rasmiy nashr

O‘zbekiston Respublikasi Investitsiyalar va tashqi savdo vazirligi huzuridagi
O‘zbekiston texnik jihatdan tartibga solish agentligi

Toshkent

So‘z boshi

1 O‘zbekiston Respublikasi Turizm va sport vazirligining “Sport va turizm xizmatlarini sertifikatlash markazi” Davlat unitar korxonasi, “Turizmni rivojlantirish instituti” Davlat muassasasi tomonidan ISHLAB CHIQILDI va TASDIQLASHGA TAQDIM ETILDI.

2 O‘zbekiston Respublikasi Investitsiyalar va tashqi savdo vazirligi huzuridagi O‘zbekiston texnik jihatdan tartibga solish agentligining 2022-yil 14-apreldagi 05-1407- sonli qarori bilan TASDIQLANDI.

3 Ushbu standart CT PK 2850-2016 “Туристско-экскурсионное обслуживание. Прием и размещение туристов в юрте” normativ hujjati asosida ishlab chiqilgan.

4 DASTLABKI JORIY ETILISHI

Ushbu standartni va unga bo‘lgan o‘zgartishlarni O‘zbekiston hududida joriy etish haqidagi axborot “O‘zbekiston texnik jihatdan tartibga solish agentligi” tomonidan nashr etiladigan ko‘rsatkichda chop etiladi. Ushbu standartni qayta ko‘rib chiqish yoki bekor qilish haqidagi muvofiq axborot O‘zbekiston texnik jihatdan tartibga solish agentligi tomonidan nashr etiladigan axborot ko‘rsatkichida chop etiladi.

Ushbu standartni O‘zbekiston Respublikasi hududida rasmiy chop etish huquqi O‘zbekiston texnik jihatdan tartibga solish agentligiga tegishli

Mundarija

1. Qo‘llanish doirasi	1
2. Normativ hujjatlarga havolalar	1
3. Atamalar va ta’riflar	2
4. O‘tov/o‘tovli shaharchaga qo‘yiladigan umumiyl talablar	3
5. O‘tov/o‘tov shaharchasi xizmatlariga qo‘yiladigan talablar	7
6. O‘tov xavfsizligi talablari	10
7. O‘tov/o‘tov shaharchasi xodimlari uchun talablar	11
8. Bibliografiya	12

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASINING DAVLAT STANDARTI

**Turistik - ekskursiya xizmati
Sayyoohlarni o'tovda qabul qilish va joylashtirish. Umumiy talablar**

**Туристско-экскурсионное обслуживание
Прием и размещение туристов в юрте. Общие требования**

**Tourist and excursion service
reception and accommodation of tourists in yurt. General requirements**

Joriy etish sanasi: 2022-yil 27-aprel

1 Qo'llanish doirasi

Mazkur standartda o'tovli shaharchalar tomonidan taqdim etilgan o'tovlar va xizmatlar uchun (bundan buyon matnda o'tov/ o'tov shaharchalari deb yuritiladi) umumiyl talablar belgilangan.

Mazkur standartning barcha bandlarining talablari majburiy hisoblanadi va sertifikatlashtirish uchun yaroqlidir.

2 Normativ hujjatlarga havolalar

Mazkur standartda quyidagi normativ hujjatlarga havolalardan foydalanilgan:

ГОСТ 2.104-2006 Единая система конструкторской документации.

Основные надписи

ГОСТ 2.316-2008 Единая система конструкторской документации. Правила нанесения надписей, технических требований и таблиц на графических документах. Общие положения

ГОСТ 12.1.004-91* Система стандартов безопасности труда. Пожарная безопасность. Общие требования

ГОСТ 1868-88* Веревки технические и хозяйственные. Технические условия

ГОСТ 6309-93* Нитки швейные хлопчатобумажные и синтетические. Технические условия.

ГОСТ 17734-88* Станки фрезерные консольные. Нормы точности и жесткости.

ГОСТ 32613-2014 Туристские услуги. Услуги туризма для людей с ограниченными физическими возможностями. Общие требования

ГОСТ Р 55699-2013 Доступные средства размещения для туристов с ограниченными физическими возможностями. Общие требования

О'z DSt ISO 18513:2017 Туризм хизматлари. Мехмонхона ва туристларни жойлаштириш воситаларининг бошқа турлари. Атамашунослик

O‘z DSt 37.001:2020 Корхоналар фаолиятининг хавфсиз шароитларини стандартлар тизими. Туристик индустрия объектларида хавфсиз туристик хизматлар кўрсатишга доир тавсиялар

O‘z DSt ____:2022 O‘tovlar. Texnik shartlar

1-Izoh. Mazkur standartdan foydalanganda havola qilingan standartlarning (tasniflagichlarning) O‘zbekiston Respublikasi hududdida amalda ekanligini joriy yilning 1-yanvarigacha tuzilgan standartlar (tasniflagichlar) ko‘rsatkichi bo‘yicha va joriy yilda chop etilgan tegishli axborot ko‘rsatkichlari bo‘yicha tekshirish zarur. Agar havola qilingan hujjat almashtirilgan (o‘zgartirilgan) bo‘lsa, u holda mazkur standartdan foydalanganda almashtirilgan (o‘zgartirilgan) hujjatga amal qilish kerak. Agar havola hujjati almashtirilmasdan bekor qilingan bo‘lsa, u holda bu hujjatga havola berilgan qoidaning ushbu havolaga dahlsiz qismi qo‘llaniladi.

2-Izoh. “*” bilan belgilangan standartlar ushbu standartlardan keyin keltirilgan xalqaro standartlar tadbiq etilgandan so‘ng bekor qilinadi.

3 Atamalar va ta’riflar

Mazkur standartda quyidagi atamalar tegishli ta’riflari bilan qo‘llanilgan:

3.1 o‘tov: Odatda namat bilan qoplangan va gumbazli (yarim sharsimon) shaklga ega, yashash joyini ta’minlaydigan ko‘chma ramkali uy.

3.2 o‘tov oromgohi: Ixtisoslashtirilgan turistik baza, etnik uslubda sayyoohlarni qabul qilish va joylashtirish joyi, ko‘chmanchi turmush tarzini olib boradigan odamlarning tarixi va madaniy xususiyatlari bilan chuqurroq tanishish va tanishtirishga qaratilgan.

3.3 shanaraq: “Oq tol – qora tol” daraxtlaridan tayyorlanadigan va xochsimon shakldagi gumbazsimon ko‘rinishda joylashtirilgan yog‘ochlarni o‘zida jipslashtiruvchi aylana shaklidagi yog‘och konstruksiyadan iborat gumbazli qismi.

3.4 ergenek: Eshik qismlari va qo‘srimcha kigiz qoplamali, yopiq yog‘och ramkali eshik bloki.

3.5 qanot: Cho‘zilib yoki yig‘iluvchi, diagonal o‘qlar bo‘ylab mahkamlangan taxtalardan iborat o‘tovning silindrsimon qismining bir bo‘lagi.

3.6 kerege: O‘tovning aylana shaklini tashkil qiluvchi bir-biriga bog‘langan alohida panjaralardan (qanot) iborat o‘tovning yig‘ilib yoyiluvchi asosiy qismi.

3.7 kiyiz: Silindrsimon qism, gumbazsimon qism va tutun teshigi va polga mo‘ljallangan kigiz qoplama.

3.8 voylok: Silindrsimon qism, gumbazli qism, tutun teshigi va uyning pol qoplamasini uchun qalin kigizli jun mato bo‘lmagan mato.

3.7 uiq: Yuqori uchi shanaraq teshigiga kiradigan, pastki (egri) qismi ip bilan qanot uchiga mahkamlanadigan, o‘tovning gumbazli qismini tashkil etuvchi, egri uchi bo‘lgan yog‘och tayoq.

3.8 shiy: Qamishdan to‘qilgan mato.

3.9 kanat: Bog‘lovchi chilvirlar.

3.10 bosh qur: O'tovning silindrsimon bo'lagi yuqori qismiga o'raladigan, milliy naqshlar bilan bezatilgan lentasimon to'qilgan mahsulot.

3.11 bellik: O'tovning silindrsimon bo'lagi o'rta qismiga o'raladigan, milliy naqshlar bilan bezatilgan lentasimon to'qilgan mahsulot.

3.12 kuldreush: Shanaraq ishlab chiqarishda ishlatiladigan yog'och reyka.

3.13 bakan: Shanaraqni o'rnatish uchun qo'llaniladigan xoda.

3.14 uygen: Shanaraqni tayyorlash uchun qo'llaniladigan doira.

4 O'tov/o'tovli shaharchaga qo'yiladigan umumiy talablar

Talabga ko'ra boshqa turdag'i konstruksiyalari tayyorlanishi mumkin. Bunda mazkur standart talablari majburiy hisoblanadi.

O'tov/o'tovli shaharchalar normativ hujjatlarga va shuningdek ushbu standart talablariga muvofiq bo'lishi kerak.

O'tovning konstruksiya turlari:

- a) olti arqonli;
- b) sakkiz arqonli.

O'tovning asosiy o'lchamlari va parametrlari O'z DSt ____:2022 "O'tov. Texnikaviy shartlar" davlat standarti bo'yicha

4.1 Texnik talablar

4.1.1 O'tov o'rnatilgan tartibda tasdiqlangan konstruktorlik hujjatlari bo'yicha ushbu standart talablariga muvofiq tayyorlanishi kerak.

O'tovning konstruktorlik hujjatlari tarkibidagi matnli va grafik hujjatlari FOCT 2.104, FOCT 2.316 ga muvofiq ishlab chiqiladi va rasmiylashtiriladi.

4.1.2 O'tovning yog'och karkasi va namat qoplamasi shanaraq, uiq, kerege, arqondan tuzilgan, ergenek, qanotdan tashkil topishi kerak.

O'tovning gumbaz shaklli qismidagi uygen va kuldreushdan tashkil topgan shanaraqni o'rnatish uchun bakandan foydalanish kerak.

4.1.3 O'tovning shakli va uning qoplamali konstruksiyasi o'tov yuzasidan yomg'ir va erigan suvning to'liq chiqib ketishini ta'minlashi kerak.

Agar zarur bo'lsa, shanaraq teshigi va tutun chiqish teshigidan tashqari, suv to'planishiga va ikki tomoni ochiq teshikka olib keluvchi elementlar va botiqlar bo'lmasligi kerak.

Uzoq muddatli atmosfera yog'lnlari ta'sirida (1 sutkadan ortiq) namatli qoplamaning ortiqcha namlanishini oldini olish uchun namatli qoplamani yuqoriga qilib yoki har xil turdag'i suv o'tkazmaydigan materiallardan ishlangan ximoya qoliplari bilan gumbazni yopib qo'yish zarur (atmosfera yog'lnlari tinguniga qadar).

4.1.4 Joylashtirish vositalari yong'inga qarshi talablarga [3] va FOCT 12.1.004 ga muvofiq bo'lishi kerak.

Izoh – Individual joylashtirish vositalari, chodirli oromgohlari, o'tov va o'tovli oromgohlari yong'inga qarshi xavfsizlikni mustaqil xabar qiluvchilar va o't o'chirgichlar

mavjudligi bilan, hamda yong'in o'chirishning tashqi vositalari (yong'in asboblari o'rnatilgan taxta) bilan ta'minlaydilar.

4.2. Butlik

4.2.1 O'tov butligiga konstruktorlik hujjatlariga muvofiq quyidagilar kiritilishi kerak:

- o'tovning o'lchami va konstruksiyasiga muvofiq miqdorda qism to'plami va o'tov elementlari (arqonlar, shanaraq, uiq, eshik bloki, bakan, namat qismlari va bog'lovchi chilvirlar);

- ip gazlamali tasmalar to'plami ГОCT 6309 bo'yicha (iste'molchilar bilan kelishilgan holda ip gazlamali tasmalar sifatini kamaytirmaydigan boshqa tasma to'plamiga ruxsat beriladi);

- o'tov qovirg'asini tortib mahkamlash uchun chilvir ГОCT 1868 bo'yicha;

- pol uchun namat (iste'molchilar bilan kelishilgan holda qo'shimcha tagiga biron narsa solib to'shovchi element to'plamiga ruxsat beriladi);

- ixtiyoriy suv o'tkazmaydigan materiallardan qilingan gumbazni qoplash uchun tom yopish chodiri yoki himoya g'ilofi:

- ichki qoplash uchun qalin material;

- ГОCT 17734 bo'yicha furnitura;

- pasport;

- foydalanish bo'yicha qo'llanma.

4.3 Hududga qo'yiladigan talablar

4.3.1 O'tov/o'tovli shaharchalarga yetib borish uchun piyodalar yo'lakchalari, so'qmoqlar, ushbu joylarga xos bo'lgan har xil turdag'i transportlar – mashinalar, avtobuslar, katerlar va hokazolar uchun harakatlanish yo'llari bilan ta'minlangan bo'lishi kerak.

4.3.2 O'tov hududi/o'tov shaharchalari shartli ravishda dam olish va xo'jalik hududlariga ajratilishi kerak.

Dam olish va xo'jalik zonalari alohida borish yo'lagiga ega bo'lishi kerak. Ushbu borish yo'lagi toza va chiqindilardan holi bo'lishi kerak.

4.3.3 Dam olish maskanida dam olish uchun joy, shu jumladan oziq-ovqatlarni olovda tayyorlash, misol uchun mangal va hokazo uchun vaqtinchalik gulhan zonasini (joyi) bo'lishi kerak.

4.3.4 Agar o'tov/o'tov shaharcha hududida xo'jalik hududi tashkil etilgan bo'lsa, unda chorva va qushlar uchun xona va ularni boqish, yem-xashakni saqlash uchun joylar bo'lishi zarur.

4.3.5 Chorva va qushlar uchun mo'ljallangan joyga borish yo'llari toza va qulay bo'lishi kerak.

4.4 O'tov/o'tovli shaharchalarning turistik axborotlari

4.4.1 O'tov/o'tovli shaharchalarning minimal tavsiya etilgan axboroti quyidagilarni o'z ichiga oladi:

- o'tovli shaharcha va tumanning eng yaqin aholi punktlari va diqqatga sazovor joylari o'rtasidagi masofa haqida ma'lumot;

- mahalliy jamoat transporti va turli xil sayohatlarni amalga oshirish uchun tavsiya etilgan transport turlari (transport jadvali, transport vositasiga minish joyi, yo'naliш va uning so'nggi nuqtalari, taksi to'xtash joylari, sayohat tariflari, velosipedda sayohat qilish imkoniyati va sayyoхlar tashrif buyuradigan joylarda xavfsiz foydalanish va saqlash shartlari va boshqalar);

- eng yaqin tibbiy (davolash) muassasalar va tashkilotlarining telefon raqamlari va manzillari, savdo obyektlari, umumiy ovqatlanish obyektlari;

- yong'in va favqulodda vaziyatlarda xatti-harakatlar bo'yicha ko'rsatmalar;

- o'tov/o'tovli shaharchalarda yashash qoidalari;

- joy xaritasi.

4.4.2 O'tov/o'tov shaharchasi egasining ixtiyoriga ko'ra, mehmonlar uchun sayyoх va mehmon so'rovnomasini ishlab chiqilishi mumkin, shuningdek tarixiy-madaniy va tabiiy obyektlar kataloglari taqdim etilishi mumkin.

4.5 O'tov/o'tov shaharchasini jihozlash

4.5.1 O'tov/o'tov shaharchalarini quyidagicha jihozlash tavsiya etiladi:

- turar joy va jamoat joylarida har qanday sun'iy yoritish;

Izoh. Agar bu talabni qondirish mumkin bo'lmasa, mehmonlarni bu haqda oldindan xabardor qilish kerak.

- elektr ta'minoti o'chirilganda favqulodda yoritish (akkumulator/fonarlar);

- markazlashtirilgan yoki avtonom manbalardan kamida bir kun sovuq suv ta'minoti;

Izoh. Avtonom suv manbalaridan foydalanganda suvni filtrlash va tozalash uchun har qanday asbobdan foydalanish, yoki kamida bir kun davomida zaxira butiklangan suvni qo'llash tavsiya etiladi.

- issiq suv ta'minoti (uning mavjud emasligida suvni isitish imkoniyatini ta'minlash);

- xavfsiz uskunalar va qurilmalar yordamida sovuq mavsumda isitish;

- mehmonlar uchun mavjud bo'lgan jamoaviy foydalanish (telefon, mobil telefon, ratsiya) telefon aloqasi.

4.6 O'tovning interyeri

4.6.1 O'tovni loyihalashda xalq ijodiyoti va zamонавиy arxitektura-badiiy an'analar koloritlaridan foydalanish kerak.

4.6.2 O'tov/o'tov shaharchasida alohida mehmonlar yashash joylari va mulk egasi (menejerlar) yashash joylari mavjud bo'lishi kerak.

Imkoniyatga qarab uqlash, dam olish va o'yin-kulgi, ovqat tayyorlash va ovqatlanish, sanuzel va boshqalar uchun joylarni funksional ravishda ajratish kerak.

Izoh. Agar o'tovda oziq-ovqatlarni qabul qilish xonasi bo'lmasa, oshxona sifatida umumiy maxsus o'tov restorani foydalanilsa, agar o'tov/o'tov shaharcha egalari mehmonlar uchun ovqat tayyorlamasa, mehmonlar o'zлari ovqat tayyorlashi uchun jihozlangan hududlar (oshxona burchagi) tashkil etish tavsiya etiladi.

Krovatlar/joylar soni bo'yicha ko'rpa-to'shaklar va choyshab-jildlar majmui:

- usti qobiqli matras, yostiq va yostiqjild (har bir tashrif buyuruvchiga), ko'rpa, choyshab va ko'rpa jild.

Izoh. Qishloq joyida joylashgan o'tovlarda boshqa turdag'i matraslardan (ko'rpa chalar) foydalanishga ruxsat etiladi.

4.6.3 Oshxona/mini oshxona/oshxona burchagi quyidagicha jihozlangan bo'lishi kerak:

- plita/pechka yoki milliy o'choq qurilmasi.

Izoh. Gaz plitasidan foydalanilganda oshxona xonasini tabiiy ravishda yoki osma ventilyatsiya qurilmasi bilan shamollatish imkon bo'lishi kerak.

- muzlatgich (muzlatgichni o'rnatish imkon bo'lmasa, tez buziladigan mahsulotlarni saqlash uchun jihozlangan joylarga – yerto'la, chuqurlar va boshqalar);

- yuvish rakinasi (ikkita bo'linma bilan);

- oshxona javonchalari va boshqa zarur mebellar;

- oshxona jihozlari va idishlari, choynaklar;

- oziq-ovqat mahsulotlarini saqlash uchun joy (javon yoki shkaf);

- oziq-ovqat chiqindilari uchun axlat chelagi;

- idishlarga ishlov berish uchun yuvish vositalari va matolar (yuvish jihozlari) to'plami.

O'tov/o'tov shaharchasi egalari ixtiyoriga ko'ra oshxona, qo'shimcha boshqa asbob-uskunalar, moslamalar yoki qurilmalar (masalan, mikroto'lqinli pech) bilan jihozlangan bo'lishi mumkin.

4.6.4 Yuklarni saqlash, kiyimlarni yuvish va quritish, oyoq-kiyimlar uchun joylarning mavjudligi, kerakli uskunalar va jihozlar bilan ta'minlanganligi ko'zdan kechirilishi kerak.

4.6.5 O'tov maydoni mehmonni erkin, qulay va xavfsiz harakatlanishiga va barcha jihozlar va mebellardan foydalanishga imkon berishi kerak.

4.6.6 Mehmonlar yashash joyida sanitariya moslamasi (unitaz, dush yoki vanna, bet-qo'l yuvgichlar) bo'lishi kerak. Faqat yoz davrida mehmonlarni qabul qiladigan o'tovlarda dush kabinetlari va o'tov shaharchasining hovlisida hammomga ruxsat beriladi.

4.6.6.1 Umumiyl foydalanish uchun vanna/dushxonasi:

- 20 kishiga bitta hisobidan bo'lishi kerak;

- erkaklar va ayollar uchun alohida bo'lishi kerak.

4.6.6.2 Umumiyl foydalanishdagi vanna/dushxonalarining jihozlari:

- issiq hamda sovuq suvli bet-qo'l yuvgich (arashtirgich);

- ko'zgu;

- yuvinish ashyolari uchun tokcha;

- kiyimlar uchun ilgaklar;

- sochiq ilgich;

- chiqindi uchun savatcha.

4.6.7 O'tov shaharchasida o'ra turidagi ichki hojatxonalar, ichki kanalizatsiya hojatxonalari va sun'iy yorug'lik bilan ta'minlangan ko'chmas biohojatxonalardan foydalanishga ruxsat beriladi.

4.6.7.1 Umumiy foydalanish uchun hojatxona:

- 15 kishiga bitta kabina hisobidan bo'lishi kerak.

Hojatxonalarning jihozlari:

hojatxona kabinalari, qopqoqli unitaz/polga o'rmatilgan unitaz, hojatxona simcho'tkasi, hojatxona qog'ozi (zaxira o'rami bilan), hojatxona qog'ozini ushlagich, chiqindi uchun savatcha, kiyim uchun ilgaklar;

ko'zguli bet-qo'l yuvgich,sovun, matoli yoki qog'ozli sochiqlar.

4.7 Har bir o'tovda birinchi tibbiy yordam uchun dori quti to'plami bo'lishi kerak. Dori quti to'plami vaqtি-vaqtি bilan yangilanishi, dori-darmonlarning amal qilish muddati tekshirilishi, miqdori to'ldirilishi kerak.

4.8 Jismoniy imkoniyati cheklangan mehmonlarni qabul qilishda quyidagilar zarur:

- FOCT 32613 talablariga muvofiq turizm xizmatlarini taqdim etishni tashkil etish;
- FOCT P 55699 talablarini inobatga olgan holda, turar-joy, maishiy va boshqa xonalarni, shuningdek jismoniy imkoniyati cheklangan mehmonlar uchun turar-joy hududini jihozlash;
- mehmonlarga kundalik muammolarni hal qilishda yordam berish (kir yuvish, dazmallash, quritish va h.k.).

5 O'tov/o'tov shaharchasi xizmatlariga qo'yiladigan talablar

5.1 O'tov/o'tov shaharchasi xizmatlari quyidagi mezonlarni o'z ichiga olishi kerak:

- taqdim etilayotgan xizmatlar xavfsizligi;
 - transport mavjudligi;
 - xushmuomala va sertakalluf bo'lish;
 - toza, tartibli va pokiza bo'lish;
 - mehmonxona tartib-taomiliga muvofiq xizmatlarni tez va sifatli taqdim qilish;
 - xodimning ismi beyjda aks ettirilishi tavsiya etiladi;
 - imkoni boricha topshiriqlarni bajarish vaqtida baland ovoz va qattiq tovushdan saqlanish;
 - mehmon o'tovda bo'lgan vaqtda uning ruxsatisiz o'tovga kirmaslik;
- 5.2 O'tov shaharchasida asosiy tor xizmatlar ko'rsatilishiga amal qilinishi kerak:
- mehmonlarni joylashtirish uchun kuniga kamida sakkiz soat davomiyligida kutib olish;
 - oziq-ovqat xizmatlari yoki mustaqil ovqat tayyorlash uchun sharoit yaratish;
 - mehmonlar kelishi davriga qadar o'tovni davriy sanitariya tozalash;

- choyshabni almashtirish - kamida besh kunda bir marotaba va yangi mehmonlar kelganda;

- sochiqni kamida uch kunda bir marotaba va yangi mehmonlar kelishi bilan almashtirish;

Izoh. Choyshablar va sochiqlarni smenali to‘plamini taqdim etish mumkin.

5.3 O‘tov/o‘tov shaharchalari egalari o‘zining ixtiyoriga ko‘ra qo‘srimcha xizmatlarni taqdim etishi mumkin.

Tavsiya etiladigan qo‘srimcha xizmatlar 2-jadvalda ko‘rsatilgan.

2-jadval. O‘tov shaharchasidagi tavsiya etiladigan qo‘srimcha xizmatlar

Qo‘srimcha xizmatlar nomi	Qo‘srimcha xizmatlar turlari	Izohlar
Kommunikatsiya aloqalari	Shaharlararo va / yoki xalqaro telefon aloqasi, faks, Internet	Xalqaro va xalqaro muzokara to‘lovlarini amalga oshirish uchun aloqa xizmatlarini ko‘rsatuvchi o‘tov shaharchasi va korxona egalari o‘rtasidagi hamkorlikni rivojlantirish zarur
Ekskursiya xizmatlari	Malakali yoki tayyorgarlik ko‘rgan gid xizmatlari, ekskursiya olib boruvchi va/yoki ekskursiya xizmatini band qilish imkonini beruvchi tarjimon	Agar gid mavjud bo‘lsa, o‘tov shaharchasi egasining ekskursiya olib boruvchi tarjimon mehmonlarga hudud bo‘ylab ekskursiyani, madaniy va tarixiy yodgorliklarni, binolarni, ko‘rgazma va boshqalarni taklif qilishi mumkin.
Qo‘srimcha ovqatlanish xizmatlari	Tushlik (lanch), ikkinchi tushlik, kechki ovqatni tayyorlash. Ko‘chma pikniklarni (kabob, barbekyu va boshqalar) va ziyofatlarni tashkil qilish.	Ovqatlanish xizmatlarini taqdim etish uchun milliy (etnik) yoki an‘anaviy oshxonasi uchun kengaytirilgan menu tavsiya eta oladigan mahorat va ko‘nikmalarga ega bo‘lish kerak
	Yovvoyi o‘rmon mevalari,	O‘zbekiston Respublikasi

	ho‘l mevalar, qo‘ziqorinlar, baliq ovlash, qush ovlari, turli xil yayov yurish va ot marshrutlari va boshqalarni to‘plashni tashkil etish.	qonunchiligida belgilangan faoliyat turlariga ruxsatnomalar mavjud bo‘lganda
Dam olishni tashkil etish bo‘yicha xizmatlar (shu jumladan animatsiyali)	<p>Hammomga tashrif buyurish, uy hayvonlarini parvarishlash va kuzatishni, otda, tuyada yurishni tashkil etish</p> <p>Uy hayvonlari bilan muloqot qilish va o‘ynash uchun shart-sharoitlarni ta’minlash, ular bilan xavfsiz aloqani ta’minlash. O‘yin jihozlarini taqdim etish.</p> <p>O‘tov va o‘tov shaharchasi hovlisida o‘yin-kulgi qilish uchun joy bilan ta’minlash.</p> <p>O‘tov shaharchasida pikniklar, velosiped, otda, tuyada yurishlarni, musobaqa va boshqalarni tashkil qilish.</p>	Bolali va nogironlar mavjud bo‘lgan oilalar uchun tavsiya etiladi

5.4 Jadvalda keltirilgan asosiy va qo‘srimcha xizmatlar ro‘yxati, o‘tov/o‘tov shaharchasi egalari tomonidan qisqartirilishi, to‘ldirilishi yoki kengaytirilishi mumkin. Qo‘srimcha xizmatlarning tarkibi mahalliy iqlim va etnografik xususiyatlarga, qishloq xo‘jaligi ishlab chiqarishining o‘ziga xos xususiyatlarga (chorvachilik, o‘simgilikshunoslik), o‘simgilik va hayvonot dunyosining mavjudligi va holatiga, ov va baliq ovlash sharoitlariga va boshqalarga bog‘liq.

6 O‘tov xavfsizligi talablari

6.1 O‘tov/ o‘tov shaharchasi xizmatlari normativ hujjatlarda o‘rnatilgan qoida va talablarga muvofiq, istiqomat qilayotgan mehmonlarning hayoti va salomatligi uchun xavfsiz shart-sharoitlar yaratishi, ularning mulklarining butligini ta’minlashlari kerak.

6.2 O‘tov/o‘tov shaharchalarining egalari mehmonlarning hayoti va sog‘lig‘i uchun minimal xavf darajasini ta‘minlashlari kerak.

6.3 O‘tov/o‘tov shaharchalariga xizmat ko‘rsatishda xavf omillari quyidagilardan iborat:

- yong‘in xavfi;
- sanitariya-gigiyena ko‘rsatkichlari;
- jarohatlanish xavfi.

6.4 Yong‘in xavfsizligi

6.4.1 O‘tov/o‘tov shaharchalari egalari, ular tomonidan qabul qilingan mehmonlar xavfsizligi uchun to‘liq javobgarligiga va [3] talablariga, shuningdek ushbu standart talablariga muvofiq o‘tovning yong‘in xavfsizligini ta‘minlashga majburdirlar.

6.4.2 Har bir o‘tovda yong‘in xavfsizligi choralarini va yong‘inga qarshi dastlabki vositalar haqida ko‘rsatmalar berish tavsiya etiladi.

6.4.3 Xizmat xodimlari yong‘in xavfsizligi choralarini bilishi, ularga rioya qilishi, shuningdek asosiy yong‘inga qarshi vositalardan foydalanish imkoniyatiga ega bo‘lishi kerak.

6.4.4 Gulhan yoqish, ushbu maqsadlar uchun maxsus ajratilgan joylarda o‘tov/o‘tov shaharchasi egalarining nazorati ostida amalga oshirilishi kerak.

6.4.5 O‘tov shaharchasining barcha tashrif buyuruvchilari yong‘in xavfsizligi choralarini, jumladan yong‘in va favqulodda vaziyatlarda xatti-harakatlar haqida ko‘rsatmalar bilan tanishishlari kerak.

6.5 Sanitariya-gigiyena ko‘rsatkichlari

6.5.1 Mehmonlarning hayoti va sog‘lig‘ini ta‘minlash uchun sanitariya-epidemiologik talablarga [5], [6], [7], [8], [9], [10], [11], [12] shu jumladan sanitariya-texnik uskunalar, jihozlar, hasharotlar va kemiruvchilardan himoya qilish, choyshablarni yuvish (tozalash, dazmollash va choyshablarni saqlash) talablariga rioya qilish kerak.

6.5.2 Xo‘jalik va ichimlik maqsadlarida ishlatalidigan ichimlik suvi gigiyenik talablarga javob berishi, epidemiologik jihatdan xavfsiz va kimyoviy tarkibi bo‘yicha zararsiz bo‘lishi kerak.

Izoh. Sifatli ichimlik suvi bilan ta‘minlash kafolati bo‘lmasa, uni tozalash va dezinfeksiya qilish uchun qo‘srimcha chora-tadbirlarni ta‘minlash kerak. [6]

6.5.3 O‘tov/o‘tov shaharchasi egasi turar joyga tutash hududlarda tozalashlarni, umumiyl foydalanish joylarini, o‘z vaqtida yig‘imlarni (mavjud axlat to‘kiladigan o‘ramni, konteyner maydonlarini) va suyuq va qattiq chiqindilarni olib ketishni muntazam ravishda olib borishlari kerak.

6.5.4 O‘tov/o‘tov shaharchasi egasi barcha perimetrlar bo‘yicha o‘tov atrofi hududini kanalardan tozalash bo‘yicha chora tadbirlarni o‘tkazishi, kana chaqishi xavfi haqida mehmonlarni xabardor qilishi (eslatma yoki dezinfeksiyalash to‘g‘risidagi tuzilgan shartnomalar va shartnomaga muvofiq bajarilgan ishlar) kerak.

6.6 Jarohat xavfi.

O‘tov/o‘tov shaharchasi egasi mehmonlarni jarohat xavfini kamaytirish uchun yashash qoidalari, xavfsizlik texnikasi va boshqa xavf omillari va ushbu hududda jarohatlanishdan ogohlantirish bo‘yicha choralar haqida tanishtirish tavsiya qilinadi.

7 O‘tov/o‘tov shaharchasi xodimlari uchun talablar

O‘tov/o‘tov shaharchasi xodimlari ishga va mehmonlarga xizmat ko‘rsatishga tayyorlangan bo‘lishi kerak, shu jumladan:

- yig‘ishtirishlarni o‘tkazish va tashkil etish bo‘yicha ko‘nikmalarga ega bo‘lishi;
- ovqat tayyorlash va mehmonlarga xizmat ko‘rsatish bo‘yicha ko‘nikmalarga ega bo‘lishi (faqat ovqatlanish xizmatlarini ko‘rsatishda);
- o‘tov/o‘tov shaharchasi joylashgan hudud haqida zarur turistik ma’lumotga ega bo‘lishi,
- qishloq xo‘jaligi texnikasidan foydalanish ko‘nikmalariga ega bo‘lish (agar mavjud bo‘lsa) va uning xavfsizligi texnikasini bilishi;
- uy hayvonlari bilan (agar mavjud bo‘lsa) muomalada bo‘lish, xavfsizlik texnikasini bilish;
- birinchi yordam ko‘rsatish bo‘yicha asosiy bilim, ko‘nikma va mahoratga ega bo‘lish;
- favqulodda vaziyatlarda o‘t o‘chirish va evakuatsiya qilishning asosiy vositalarini qo‘llash bo‘yicha ko‘nikmalarga ega bo‘lish;
- mehmonlar bilan muloqot qilish axloqini, xushmuomalalik, xayrixohlik, sertakkalluflik ko‘rsatishni bilish;
- xodimlar tashrif buyuruvchilar uchun axborotlar o‘zbek tilida va zarur bo‘lgan hollarda rus, ingлиз va boshqa tillarda taqdim etiladi.
- mehmonlarni qabul qilish va ularga xizmat ko‘rsatish bilan bog‘liq barcha xodimlar uchun shaxsiy tibbiy kitobchalarning majburiy mavjudligi va muntazam tibbiy ko‘rikdan o‘tishlari talab etilishi [4].

Bibliografiya

- [1] ШНК 2.08.02-09 Общественные здания и сооружения
- [2] ШНК 2.08.01-05 Жилые здания
- [3] ШНК 2.01.02-04 Пожарная безопасность зданий и сооружений
- [4] ШНК 2.07.02-07 Проектирование среды жизнедеятельности с учетом потребностей инвалидов и маломобильных групп населения
- [5] СанПин №0266-09 Санитарные правила и нормы проектирования и строительства жилых и общественных зданий, жилых образований, используемых инвалидами и маломобильными группами детского и взрослого населения
- [6] СанПин №0282-09 Гигиенические требования к организации питания и условиям проживания в гостиничных комплексах, мотелях, кемпингах, туристических базах и индивидуальных местах размещения.
- [7] КМК 2.04.01-98 Внутренний водопровод и канализация зданий
- [8] КМК 2.04.05-97 Отопление вентиляция и кондиционирование
- [9] КМК 2.01.05-98 Естественное и искусственное освещение
- [10] СанПин №0008-20 Гигиенические требования для производства синтетических полимерных материалов и предприятий по их переработке.
- [11] СанПин №0309-14 Санитарно-гигиенические требования для предприятий общественного питания
- [12] СанПин №0368-19 Санитарные правила и нормы проектирования, Строительства и эксплуатации общественных туалетов.
- [13] СанПин №0329-16 Санитарные правила и нормы содержания и благоустройства территорий населенных мест в условиях Республики Узбекистан

Muhim so‘zlar: o‘tov, o‘tov shaharchasi, o‘tov shaharchasi xizmatlari, umumiy talablar

O‘zgartirishlarni ro‘yxatga olish varag‘i

O‘z DSt _____:2022 “Turistik - ekskursiya xizmati
Sayyoohlarni o‘tovda qabul qilish va joylashtirish. Umumiy talablar”